

Dkt. Daniel K. Darko, Injili ya Luka, Kipindi cha 27, Mifano Kuhusu Maombi , Luka 17:20-18:17

© 2024 Dan Darko na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Daniel K. Darko na mafundisho yake kuhusu Injili ya Luka. Hii ni kipindi nambari 27, Mifano kuhusu Maombi, Luka sura ya 17, mstari wa 20 hadi sura ya 18, mstari wa 17.

Karibu tena kwenye Mfululizo wa Mihadhara ya Kujifunza Uponyaji wa Kibiblia.

Katika mazungumzo yetu ya awali, nilimalizia kwa kuwaponya wenye ukoma 10. Niliangazia mambo machache na kutuhimiza tuweze kufikiria kuhusu hitaji la sisi kuwafikiria maskini na waliotengwa miongoni mwetu, kama Luka alivyojaribu kusimulia katika simulizi lake kuhusu huduma ya Ufalme wa Mungu. Hapa, tunaendelea kutoka sura ya 17, mistari ya 20 hadi 21, tukiangalia kuja kwa Ufalme wa Mungu.

Hotuba hii maalum itazingatia maombi, haswa mifano miwili kuhusu maombi. Natumai kwamba tunapopitia haya, utanza kuona jinsi mafundisho ya Yesu yanavyokamilika polepole anapojiandaa kuingia Yerusalemu. Simulizi la Luka linatupeleka kwenye simulizi hii ya safari na linaenda polepole sana.

Tutakapofika katikati ya sura ya 19, Luka atakuwa akisimulia jinsi Yesu atakavyoingia Yerusalemu, na masimulizi ya shauku yataanza. Angalia mada ya Ufalme ujao unaojitokeza na mifano halisi ambayo Yesu anasimulia ili kuwatia moyo wanafunzi kubaki imara na wenye nguvu katika kujitolea kwao kwa umbo la uchaji linalohitajika katika Ufalme wa Mungu. Sura ya 17, mstari wa 20.

Alipoulizwa na Mafarisayo kuhusu Ufalme wa Mungu utakuja lini, akawajibu, Ufalme wa Mungu hauji kwa njia inayoweza kuonekana. Wala hawatasema, Tazama, upo hapa, au upo pale, kwa maana, tazama, Ufalme wa Mungu uko katikati yenu. Lakini kile Yesu anajaribu kufanya hapa kuhusu Mafarisayo ni kwamba wanataka kujua Ufalme wa Mungu utakuja lini.

Na wana mambo maalum akilini wanapofikiria kuhusu kuja kwa Ufalme. Wanafikiria kurejeshwa kwa eneo katika nasaba ya Daudi, ambapo amani itatawala, ambapo watu wa Mungu watajitawala wenyewe, na ambapo Mwana wa Adamu atatokea, na hawatakuwa na wageni hawa wakitawala mfumo huo. Mafarisayo wana matarajio haya, na wakati mwingine, wanapouliza maswali yao, wanajiuliza kama wanashughulika na Mfalme ajaye, Masihi, au la.

Yesu anawaambia jambo linalovutia umakini kwake na kwa huduma yake. Jambo kuhusu swali kuhusu Mafarisayo wakizungumzia uzima wa milele na yote hayo, kwa

sababu hayo ndiyo mambo yote wanayoomba hapo si ya kawaida. Unaona, Yesu anaonyesha kwamba wakati wa Ufalme wanaouomba haujafungwa na kile wanachokiona Ufalme kuwa.

Ufalme unakuja kama utawala wa Mungu. Utawala wa Mungu juu ya mioyo na akili za watu. Utawala wa Mungu unakuja wakati watu wanaposikiliza mafundisho ya Masihi na kuyakubali na kuyakumbatia.

Ufalme wa Mungu unakuja Masihi anapowakomboa na kuwaweka huru mateka, wale walio wagonjwa na waliochoka. Wale waliotengwa na waliotengwa. Ufalme wa Mungu unakuja wakati tumaini linaporejeshwa kwa wasio na tumaini.

Kama mnavyokumbuka hapo awali katika mfululizo huu wa mihadhara, nilisisitiza katika kile ninachokiita Manifesto ya Nazareti wakati Yesu aliposema, Ufalme wa Mungu, Roho wa Mungu Aliye Hai yu juu yangu, naye amenitia mafuta. Ufalme wa Mungu unakuja wakati yaliyomo yanapojitokeza. Lakini Mafarisayo walitarajia muda maalum wa hili kuanza kufanya kazi.

Kwa kujibu, Yesu aliwajulisha kwamba Ufalme wa Mungu hautakuja kulingana na matarajio yao. Wanapaswa kujua kwamba Ufalme wa Mungu uko kati yao. Ufalme wa Mungu tayari unaanza kufanya kazi.

Na kuna ushahidi mbele yao kuwajulisha kwamba Ufalme wa Mungu umefika. Kwa maneno mengine, kile walichokiona kuhusu Yesu katika huduma yake hadi sasa na kile wanachokiona kikiendelea ni udhihirisho wa Ufalme wa Mungu kana kwamba swali la Ufalme wa Mungu ndilo swali lisilo sahihi walilouliza.

Unajaribu tu kuwakumbusha, unajua, Ufalme unaokuja. Sio kile unachofikiria. Labda unataka kujua jambo fulani kuhusu Mwana wa Adamu. Labda hiyo ni, unajua, kwa hivyo ikiwa unafikiria kuhusu Mfalme, Masihi akija kama Mfalme, anafafanua, yuko kati yenu hapa.

Unaona kazi na matendo yanayothibitisha hilo. Lakini hebu tuangalie jambo lingine ambalo ataendelea nalo. Sasa anaelekeza mawazo yake kwa wanafunzi.

Na karibu niachane na mada ya Ufalme ujao kwa Mwana wa Adamu. Nami nilisoma. Akawaambia wanafunzi, Siku zinakuja mtakapotamani kuona moja ya siku za Mwana wa Adamu.

Nanyi hamtaiona. Nao watawaambia, Tazama, Tazama kule, au Tazama hapa. Msitoke nje kuwafuata.

Kwa maana kama vile umeme unavyomulika na kuangaza anga kutoka upande mmoja hadi mwingine, ndivyo Mwana wa Adamu atakavyokuwa katika siku yake.

Lakini kwanza, lazima ateseke sana na kukataliwa na kizazi hiki, kama ilivyokuwa katika siku za Nuhu . Ndivyo itakavyokuwa katika siku za Mwana wa Adamu.

Watakuwa wakila na kunywa, wakioa na kuolewa, hata siku ile Nuhu alipoingia katika safina, gharika ikaja, ikawaangamiza wote. Vivyo hivyo, kama ilivyokuwa katika siku za Lutu; wakila na kunywa, wakinunua na kuuza, wakipanda na kujenga.

Lakini siku ile Lutu alipotoka Sodoma, moto na kiberiti vikanyesha kutoka mbinguni na kuwaangamiza wote. Je, itakuwa siku ile Mwana wa Adamu atakapofunuliwa? Siku hiyo, yeye aliye ndani ya nyumba na vitu vyake ndani ya nyumba asishuke kuvichukua.

Vivyo hivyo, aliye shambani asirudi nyuma. Mkumbuke mke wa Lutu. Yeyote anayetaka kuokoa maisha yake atayapoteza, lakini ye yote anayeyapoteza atayaokoa.

Naweza kukuambia, usiku kutakuwa na vitanda viwili katika kimoja. Kimoja kitachukuliwa, na kingine kitaachwa. Kutakuwa na wanawake wawili wakisaga pamoja.

Mmoja atachukuliwa, na mwingine ataachwa. Wakamwambia, wapi, wapi Bwana? Akawaambia maiti ilikuwa wapi, na hapo ndipo tai wangekusanyika. Pale ambapo tendo lilipo, watu watavutiwa nalo.

Pale mambo yanapotokea, hapo utaona mambo yakiendelea. Acha niangazie haraka mambo sita kutoka kwa kifungu hiki tunapofikiria kuhusu kuja kwa Mwana wa Adamu kama Yesu anavyosimulia hapa katika simulizi hili. Kwanza, Mwana wa Adamu ni mtu katika fasihi ya Kiyahudi ya apokalipsi ambaye angekuja kuleta urejesho, urejesho wa mwisho kwa watu wa Mungu, na kurejesha ufalme wa Mungu, ufalme wa Daudi kama walivyouelewa.

Katika kitabu cha Matendo, sura ya 1, mstari wa 3 au mstari wa 4 hivi, unakumbuka kwamba wanafunzi walikuwa wakizungumzia ufalme wa Israeli walipozungumzia kuja kwa Mwana wa Adamu. Alisema, Mwana wa Adamu hana budi kuteseka, na Mwana wa Adamu atakataliwa na kizazi hiki. Mateso na kukataliwa vitaonyesha kazi ya Mwana wa Adamu.

Kwa maneno mengine, Mwana wa Adamu si shujaa asiye na mateso na asiye na kukataliwa na wanadamu. Tatu, kuja kwa Mwana wa Adamu kutakuwa kwa ghafla. Itakuwa isiyotarajiwa.

Ikiwa watu wanasubiri kama Mafarisayo walivyouliza hapo awali, labda kuwasikia wanafunzi, ikiwa wanafikiri kwamba kuja kwa ufalme wa Mungu lazima kuwe katika wakati wanaotarajia, labda wanachodokeza ni kuja kwa Mwana wa Adamu na Eschaton, lakini hilo lingekuwa la ghafla na lisilotarajiwa. Kuna mifano katika historia

ya Kiyahudi kwao kukumbuka jinsi hili lingekuwa la ghafla, na kama wangeelewa, basi labda wangukuwa katika maandalizi ya kila mara kwa ajili ya kuja kwa Mwana wa Adamu. Alisema, kumbuka wakati wa Nuhu.

Unaona, wakati huo ulifika ghafla. Watu hawakuwa wamejiandaa. Watu walikuwa wakifurahia vitu vya kimwili, na walikuwa wakifikiria tu kwamba wangefurahia na kufurahi milele.

Na kisha ghafla, gharika ikaja. Hukumu ya Mungu ikashuka. Na wale ambao hawakuwa tayari wakaangamia.

Uko tayari? Kama unaweza kusikia kutoka kwa historia ya huduma au mafundisho ya Yesu katika hatua hii. Anapozungumzia kuja kwa Mwana wa Adamu, anatumia mfano mwingine wa awali kutoka kwa mapokeo ya Kiyahudi, siku za Lutu. Alisema watu walikula, walikunywa, walinunua, waliuza, walipanda, na kujenga.

Na kisha mshangao ukaja. Mshangao ukaja katika umbo la kiberiti na moto. Unaona, kwa sauti ya Yesu, ikiwa wewe ni Myahudi ambaye unaelewa haya yote na unaelekea kuja kwa Mwana wa Adamu, anakuuliza, uko tayari? Je, unaelewa jinsi unavyopaswa kuwa tayari kila wakati kwa sababu wakati unaweza kuwa sasa na unaweza kuwa wa ghafla sana?

Kuja kwa Mwana wa Adamu. Yesu anaenda Yerusalemu, nao wanakaribia sana. Wanapokaribia, anavuta umakini kwa kile kitakachotokea.

Anazungumzia mateso, kukataliwa, hitaji la kutarajia kila wakati, na msimamo wa utayari wakati wote. Hatujui kile kilichokuwa kikipitia akilini mwa wanafunzi. Lakini atawakumbusha kuhusu sehemu muhimu sana ya ufuasi.

Sehemu muhimu inayohusiana na uchaji wao ni uhusiano wao na Baba wa Mbinguni. Yesu ataendelea kuwaambia mifano miwili kuhusu maombi. Maombi ni jambo moja ambalo nadhani, kama Mkristo wa kisasa, ninahitaji kusimama hapa kusema jambo kabla hatujaendelea.

Maombi ni mojawapo ya mambo tunayopaswa kuchukua kwa uzito. Lakini nitakuambia kile ambacho maombi si. Na angalia wanandoa.

Maombi si shairi zuri ambalo mtu husoma ili kila mtu afurahie. Pia wanaposema, unasema, oh, ni sala nzuri sana. Nilipokuwa mchungaji, nilikuwa nikiwaambia waumini wangu, ikiwa lazima uwe mbunifu wa maombi na ni nzuri sana unaposema, watu wanasema, wow, ni sala nzuri sana.

Nadhani unapaswa kuelewa unachofanya. Wewe ni mshairi mzuri. Hauombi.

Na angalia wanandoa. Maombi ni kitu kinachoendelea mbele za Mungu, maisha. Huna haja ya kuwa na wasiwasi kuhusu maelezo.

Lakini mkao ni muhimu. Mkao unaomba ni muhimu. Sio muundo wa mbunifu wa neno, bali mkao unaosimama nao mbele za Mungu na jinsi unavyoendelea kuelewa maombi ndivyo utakavyosema, Nitaendelea kumwendea Mungu na kuendelea kumwomba kwa sababu namjua Mungu huyu ambaye ana nia yangu moyoni.

Mifano miwili. Kwa kupitia mifano hii miwili, angalia jinsi nilivyoipa majina. Ninaiita mifano ya mkao sahihi wa maombi.

Mifano ya mkao sahihi wa maombi. PPPP, ukipenda. Luka anasema nini, mkao wako wa maombi ni upi? Tunapopitia haya, tafadhali elewa kutoka sura ya 18, 1 hadi 14, Luka anaposimulia mifano hii miwili, anatuelekeza kwenye mambo machache.

Kwanza, mifano hii miwili inapatikana katika Luka pekee. Usipoteze mtazamo wa hilo. Haipatikani katika Injili nyingine yoyote.

Hii ni tofauti na Luka sura ya 11, ambapo Yesu atafundisha maombi kwa hiari yake mwenyewe. Jambo lingine unalopaswa kugundua katika sala hii ni kile ambacho Luka amekuwa akikiendeleza kutoka sura ya 16—msisitizo kwa waliotengwa.

Watu muhimu katika mfano huu watakuwa mjane na mtoza ushuru. Kisha, utaona kwamba mazingira ya sala hii ni muhimu sana. Moja ni mazingira ya kijamii ambapo mtu anatafuta haki katika maisha ya kawaida ya kila siku ya haki.

Na moja ni katika muktadha wa hekalu, ambapo usemi mkuu wa uchaji Mungu unapaswa kutokea. Kama ningefupisha kitakachotokea katika mada hizi, ningekiweka katika taswira uliyonayo kwenye skrini. Itakuwa uvumilivu mmoja kama mkao wa maombi huku Yesu akivuta mawazo yetu kwenye hilo katika mfano wa mwamuzi asiye mwadilifu.

Na pili ni mkao wa unyenyekevu Yesu anaposimulia mfano wa Mfarisayo na mtoza ushuru hekaluni. Kuja kwa ufalme wa Mungu kutategemea hitaji la watu kujiandaa kwa ajili ya ufalme ujao. Utayari pia unahitaji sifa fulani ambazo mtu anahitaji kukuza katika mtazamo wake wa Mungu, katika mawasiliano yake na Mungu, na pia katika uhusiano wake na watu wengine na mitazamo yake.

Mafundisho ya maombi yanaeleza maeneo haya mawili kwa njia iliyo wazi sana ili kuelewa uvumilivu katika kushughulika kwa mtu na Mungu na unyenyekevu katika mtazamo wa mtu kwa mwingine. Hebu tuangalie kwa ufupi mfano wa kwanza, yaani mfano wa mwamuzi asiye haki na mjane. Akawaambia mfano kwamba imewapasa kusali sikuzote bila kukata tamaa.

Alisema kwamba katika mji fulani, palikuwa na hakimu ambaye hakumcha Mungu wala hakumjali mwanadamu. Na katika mji huo palikuwa na mjane mmoja aliyekuwa akimwendea kila mara na kusema, Nipatie haki dhidi ya adui yangu. Kwa muda, alikataa, lakini baadaye, akasema moyoni mwake, ingawa simchi Mungu wala simjali mwanadamu, lakini kwa kuwa mjane huyu ananisumbua, nitampa haki yake ili asinichukulie, asinipige.

Ni kama vile hatanipiga au hata kunitukana kwa kuja kwake mara kwa mara. Na Bwana akasema, msikilizeni mhukumu asiye mwadilifu asemavyo. 7 Na je, Mungu hatawatendea haki wateule wake wanaomlilia mchana na usiku? Je, atawasubiri kwa muda mrefu? Nawaambia , atawatendea haki haraka.

Hata hivyo, Mwana wa Adamu atakapokuja, mkumbuke Mwana wa Adamu akija: je, atapata imani duniani? Yesu anaendelea kuvuta mawazo yetu na kuweka mkao na tabia ya mwamuzi na mjane kwa kipimo. Hapa, ningependa kuchukua muda kuelezea mambo machache kuhusu mwamuzi na mjane. Mwisho wa mfano unauliza swali, je, Mwana wa Adamu atapata imani? Je, Mwana wa Adamu, kuja kwa Mwana wa Adamu, atapata imani miongoni mwa watu wake? Je, atapata imani miongoni mwa watu wanaoamini kwamba uvumilivu wao utalipa? Fikiria kuhusu mfano wa mwamuzi na mfano wa mjane, ambaye anatakiwa kuwa mfano wa hili.

Lakini mtu hataelewa kiini cha kile kinachotolewa na mjane isipokuwa tuelewe nafasi ya jaji. Unaona, jaji hatajwi katika mfano huu. Ni jaji anayepaswa kuhukumu kesi zake.

Ni mojawapo ya maneno ya Kiingereza ambayo ninahitaji kuyaandika ili kuyatamka. Jukumu lake lote ni kutekeleza haki. Ukiwa jaji, ni kazi yako kutekeleza haki.

Ona hapa kwamba tunaambiwa kwamba hana ujitoaji kwa uchaji Mungu. Jaji husika hakumwogopa Mungu wala mwanadamu. Hakujali sana.

Hukumbuki mwangwi wa Mithali 1 mstari wa 7? Kumcha Mungu ndio mwanzo wa hekima. Huyu jamaa hakuogopa mtu yeyote. Hana hofu ya Mungu.

Kwa maneno wazi. Kwanza, Yesu anasema katika mfano kwamba mwamuzi hamchi Mungu. Na katika mfano huo, Yesu anarudia hilo.

Jaji anajisemea, ingawa simchi Mungu. Alidhaniwa kuwa mtu mwenye busara. Bila shaka, alikosa hoja.

Jambo lingine unalopaswa kuona ni kwamba anaposema hana heshima kwa wanadamu. Unapaswa kujua hilo katika jamii ya heshima na aibu. Kile ambacho Luke anakushauri ni kwamba hana hisia ya aibu hadharani.

Haogopi matokeo ya umma. Haogopi kukataliwa kijamii, mtazamo mbaya wa kijamii, au picha mbaya ya umma. Hajali sana.

Elewa kwamba mwamuzi huyu si mwadilifu na mcha Mungu. Angalia ukaidi wake katika mfano. Unaona, aliiona sheria kama kitu kisichopaswa kufuatwa.

Anajirudia mwenyewe kile ambacho hataki kufanya. Hakimu hakuwa tayari tu kutekeleza haki kwa walio dhaifu katika jamii. Unapaswa kuelewa muktadha wa mfano huo kama mazingira ya Kiyahudi.

Pale ambapo maandiko ya Kiyahudi yanarudiwa mara kwa mara, kuna haja ya kuwatunza walio dhaifu katika jamii, wageni, wajane, na kadhalika.

Na hitaji la mtu kama huyu kuhukumu na kuelewa jukumu lake. Na kufanya anachotakiwa kufanya. Acha nikukumbushe tena Kumbukumbu la Torati 24, mstari wa 17.

Inayosema usipotoshe haki kwa ajili ya wageni au yatima. Wala usichukue vazi la mjane kama rehani. Lakini kumbuka kwamba ulikuwa mtumwa huko Misri.

Na Bwana Mungu wako alikukomboa kutoka katika kifo. Kwa hiyo, nakuamuru ufanye hivi. Hiyo ni sheria moja kama hiyo.

Mwingine katika Kumbukumbu la Torati 27 mstari wa 19 anasema. Haiwezi kuwa mtu yeyote anayepotosha haki kwa ajili ya mgeni—yaani mgeni, yatima, na mjane.

Na watu wote waseme Amina. Hilo ndilo ambalo hakimu hafanyi. Zaburi 146 mstari wa 9 unasema.

Bwana huwalinda wageni, huwategemeza wajane na yatima, lakini njia ya waovu huiharibu.

Hilo ndilo ambalo hakimu hafanyi. Elewa kwamba kanuni za msingi za kile mtu anachowafanyia walio katika mazingira magumu, kama mjane katika jamii, zinakataliwa. Ilikuwa ni hali ya moyo ya hakimu hapa ambayo itaonekana wazi.

Yesu ataunda taswira kwamba ukimwona mtu kama huyo. Na unaona hisia ya ukosefu wa haki ambayo mtu huyo anaweza kuitenda. Na bado umpate mtu mwenye imani.

Kwamba kama angeendelea kumsumbua jamaa huyu. Anaweza kupata haki. Hujui kwamba Mungu ni kinyume cha hilo?

Na kwamba maombi yako ya kudumu yatalipa. Unaona, mimi huhudhuria mihadhara ya umma kwa kawaida. Sipendi kunukuu vitabu vya apokrifa au vitabu vya ushairi bandia na mengineyo.

Wakati mwingine, mimi hupata maswali hata darasani mwangu ninapoyaleta. Lakini unajua kitabu cha apokrifa kinachoitwa Syrup. 35, 16 kinasema.

Wale wanaoogopa sheria watapata hukumu. Nao wataiwasha haki kama nuru. Mfano huu wa sala ya kudumu unaibua mambo mengi kutoka kwangu.

Na ninachokiona katika maandishi ni hakimu ambaye hajali sana walio dhaifu. Na hitaji la sisi kuangalia baadhi ya haya katika mafundisho ya Yesu. Lakini tusije tukaweka msisitizo kwa hakimu asiye haki.

Nataka kukukumbusha kwamba mtazamo wa Yesu uko kwa mjane. Na uelewe kwa nini atamwonyesha mjane hapa. Na kwa nini mjane anapaswa kuzingatiwa kwa uzito.

Unapomtazama mjane katika simulizi hili, mjane ni mwanachama halali wa mamlaka ya jaji. Tunaambiwa kwamba mjane huyo anatoka nchi hiyo.

Kwa maneno mengine, hatoki mahali ambapo hakimu atasema. Kesi yako inapita nje ya mamlaka yangu. Pia unaona kile mjane huyu alikuwa akiuliza.

Alikuwa akiomba haki. Sio neema maalum. Mjane anaomba tu kutendewa kwa haki.

Au hukumu ya haki. Au hukumu ya haki. Huyu ni Yehova.

Lakini unaona, kwa jinsi Yesu anavyojenga taswira hii. Anatufanya tuelewe katika mfano kwamba mwamuzi hakutaka tu kwa sababu hana hisia ya uchaji Mungu au haki.

Uvumilivu wa mjane utamsumbua sana mwamuzi. Mwamuzi ataamua kama hatamhudumia mjane huyu. Anaweza kuwa katika matatizo.

Maneno ya kiufundi katika sala ya mjane. Ninaona yanavutia sana. Anatafuta uthibitisho.

Anatafuta uthibitisho. Anatafuta uthibitisho kwa jinsi anavyomelezea mpinzani. Inaweza kuwa mlalamikaji, mtu ambaye amempeleka mahakamani, au mtu anayejaribu kutetewa dhidi yake.

Lakini tunaambiwa kwamba haki ya Mungu kwa walio dhaifu ni hakika. Na jambo kuu ambalo Yesu anasisitiza katika mfano huu ni hili. Mungu ni wa haki na wa haki.

Mungu yuko tayari kuwasikia wale wanaomlilia. Katika maombi, wakati mwingine anaweza kuonekana kama hasikilizi. Anaweza kuonekana kama anachelewa kwa maoni yetu wenyewe.

Maombi ya kudumu yatatoa matokeo ambayo Mungu ataleta. Na marafiki, wacha niwakumbushe. Mara nyingi sana, utagundua kuwa watu hawako tayari kutoa haki.

Lakini mara moja unataka kukumbuka maneno ya Yesu kuhusu mjane huyu. Hata kama mwamuzi hataki, uvumilivu, ukielekezwa kwa Mungu katika maombi, Mungu atasikia kweli. Laiti dunia ingekuwa mahali pa haki.

Sivyo. Laiti watu wengi wanaodai kuwa Wakristo wangukuwa na hamu ya kutekeleza haki. Sivyo ilivyo.

Baadhi yenu mtateseka kwa udhalimu. Baadhi yenu ni Wakristo ambao mtateseka kwa udhalimu mikononi mwa wasio Wakristo lakini mnatangaza injili katika nchi ambazo zina uadui dhidi ya Ukristo. Baadhi yenu ni Wakristo wanaofanya kazi, wanaoishi miongoni mwa Wakristo ambao si waadilifu.

Yesu hataki umsikilize jaji asiye haki. Anataka ulinganishe taswira ya jaji asiye haki na Mungu mwenye haki, Mungu mwenye nia njema, Mungu anayejali. Na akuhimize kuchukua msimamo wa uvumilivu wakati jibu lako kwa maombi linaonekana kuchelewa sana.

Mungu angesikia. Mungu atatoa hukumu. Mungu ataleta haki kwako.

Mungu hatakuacha usisikilizwe. Endelea kuomba. Mkao huo ni mkao muhimu katika maombi kwa sababu Mungu husikia.

Mungu anajua wakati mwafaka wa kujibu maombi. Mungu anaweza kujibu maombi kwa njia ambayo huitarajii. Mungu anaweza kukushangaza kwa jinsi anavyojibu maombi hayo.

Mungu anaweza kuonekana kimya sana hata kama ni jibu la maombi yako. Ndiyo, lakini Mungu bado atakuwepo, na Mungu atatekeleza haki. Tafadhali, usitarajie haki kila mahali karibu nawe.

Acha niseme hivi. Usitarajie haki; tarajia Mungu mwenye haki atende hata wakati mambo hayaendi vizuri. Jamii itafanya kila iwezalo, lakini jamii inakaliwa na watu waliojaa kila aina ya hali zinazoruhusu dhuluma.

Lakini Mungu mwenye haki atakuokoa unapoendelea. Katika maneno ya Yesu, Bwana alisema, Sikieni asemavyo hakimu asiye haki, na je, Mungu atawapa haki wateule

wake? Je, Mungu hatawapa haki wateule wake wanaomlilia mchana na usiku? Je, atawakawia kwa muda mrefu juu yao? Nawaambia , atawapa haki upesi. Hata hivyo, Mwana wa Adamu atakapokuja, je, ataikuta imani duniani? Mungu anachojibu ni kwamba Mungu hawezi kusubiri kama hakimu huyo.

Mungu anaweza kukupa jibu kama hili. Lakini swali ni, je, una imani ya kumwamini Mungu huyo? Mwana wa Adamu atakapokuja, je, atapata imani? Mwana wa Adamu atakapokuja, acha nifafanue neno hilo au nilitafsiri kwa neno lingine. Je, atapata imani ndani yako? Mwana wa Adamu atakapokuja, je, atakupata mwaminifu? Katika msimamo wako na kutembea naye? Yesu anaendelea kusimulia mfano mwingine.

Anasema huu ni mfano wa Mfarisayo, mtoza ushuru, bado anasali na katika mkao wa kusali. Pia alisimulia mfano huu, tazama sawa, kwa baadhi waliojiamini kwamba wao ni wenye haki na kuwadharau wengine. Watu wawili walipanda kwenda hekaluni kusali.

Mmoja ni Farisayo, na mwingine ni mtoza ushuru. Farisayo akasimama, akaomba hivi, Mungu, nakushukuru kwa kuwa mimi si kama watu wengine, mwenye dhambi, asiye haki, mzinzi, wala kama mtoza ushuru huyu. Mimi hufunga mara mbili kwa juma, hutoa zaka ya vyote nilivyo navyo, yote nipatayo.

Lakini mtoza ushuru aliyesimama mbali hatainua macho yake mbinguni, bali hatapiga kifua chake, akisema, Mungu, unirehemu mimi mwenye dhambi. Nawaambia kwa maneno ya Yesu, mtu huyu alishuka kwenda nyumbani kwake akiwa amehesabiwa haki, mmoja au mwingine. Kila mtu ajikwezaye atadhiliwa.

Kwa maana yeyote anayejinyenyekeza atainuliwa. Acha nikuelekezee mambo yasiyo ya kawaida. Huu ndio mfano pekee ambapo Yesu anamtaja Farisayo katika mfano huo.

Sasa kama wewe ni Farisayo unazunguka-zunguka, au angalau wewe pekee ninayemkumbuka, kama wewe ni Farisayo hapa, hii si habari njema. Yesu hasemi, enyi Mafarisayo, hivi ndivyo mnavyotenda. Lakini ukimtazama mtu katika mfano huo, ni kama vile amekuwa akizungumzia kuhusu Mafarisayo wakati huu wote.

Tunaambiwa kwamba wakati mwingine unapotazama picha ya Luka, utazungumza na Mafarisayo, kisha unageuka na kuzungumza na wanafunzi. Kwa hivyo, fikiria Mafarisayo katika hadhira wakimsikiliza Yesu akisema, hebu jamani, sawa, ngoja niwaambie mfano. Kulikuwa na Mafarisayo mmoja na mtoza ushuru, hakuna habari njema.

Tazama picha ya wawili hao kwa makini. Na angalia jinsi anavyoendelea kukosoa kujiona kuwa mwadilifu ambao haupaswi kuonekana au kuonyeshwa miongoni mwa

watu ambao ni wafuasi wa ujumbe wake. Tazama hapa kutoka kwa mkao wa Farisayo.

Alijiombea mwenyewe ingawa alizungumza kuhusu Mungu. Tunaambiwa kwamba atasema kwamba yeye si kama watu wengine. Anajiona kuwa muhimu sana.

Kujihesabia haki na kujihesabia haki. Lakini alisimama hekaluni, mahali ambapo uwepo wa Mungu hukaa, ili kuthibitisha na kuangazia na kusesitiza ni nani ambaye hadhi yake ya kijamii ni ikilinganishwa na wengine. Ni aibu iliyoje.

Yesu anasema katika mfano huu kwamba Mfarisayo anamwambia Mungu, lakini kiini cha kilio chake ni kuhusu kujitukuza. Lakini angalia mkao wa mtoza ushuru. Alijiona hafai sana hivi kwamba alisimama mbali.

Alijihisi mnyenyekevu sana kiasi kwamba, kitamaduni, hangemtazama Mungu. Sasa, labda nisimame hapa ili kufafanua masuala kadhaa ya kitamaduni. Kwa wale ambao hamko katika nchi za Magharibi, wacha nifafanue masuala kadhaa ya kitamaduni kama ninavyojaribu kufanya katika mfululizo huu.

Katika nchi nyingi za Magharibi na hasa Amerika, inaaminika kwamba unapozungumza na mtu na unamwambia ukweli, lazima umtazame machoni. Hivyo ndivyo tamaduni zinavyofanya kazi. Baadhi ya nchi za Ulaya zimechukua hilo pia.

Hasa Marekani, ina mtazamo maalum sana kuhusu hilo. Hii ndiyo sababu baadhi ya watu wamechukuliwa kuwa na hatia mahakamani, hawakuweza kumtazama jaji machoni au baraza la mahakama machoni au mshtaki machoni. Tofauti sana na tamaduni nyingi zilizopo duniani.

Tunamtazama mtu machoni ambaye kwa kweli yuko katika mkao wa uadui. Tunamtazama mtu machoni, jambo linaloonyesha mkao wa ukali kama njia ya kumtisha. Tunamtazama mtu ambaye kwa kweli anamaanisha hamu ya kumtisha mtu huyo.

Hilo ni tofauti kabisa Amerika kama ilivyo katika baadhi ya nchi za Ulaya. Baada ya kutoa maoni haya ya kitamaduni, mfano wa Yesu uko katika muktadha ambapo humtazami mtu kwa unyenyekevu wa kweli. Humtazami mtu machoni kwa sababu hiyo itakuwa ni uchokozi.

Unaona hapa tunamkuta mtoza ushuru huyu anayekiri kuwa mdhambi kwa unyenyekevu na hisia ya aibu. Mkao unaofaa wakati huo na sasa katika nchi nyingi za Mashariki ya Kati ni kuinamisha kichwa chake chini, akionyesha wazi hisia kubwa ya aibu na aibu, hisia ya kweli ya majuto, na mkao mwingine wa kusimama mbali hata

unasisitiza hisia hiyo kwamba anajuta sana kwamba amefanya vibaya sana. Ukitaka, ameudhika.

Hatamkaribia sana mtu aliyemkosea. Hatamtazama usoni mtu aliyemkosea, yaani Mungu. Unaona, lakini Mfarisayo katika mfano hatafanya hivyo.

Anajigeukia mwenyewe. Anamwambia Mungu sawa. Na anasema, tazama, kwa macho yaliyo wazi, anamtazama hata mtoza ushuru na kusema, Mimi si kama mtu huyu.

Mkao wa kiburi sana. Mkao usiofaa sana, hata anaposhughulika na mtu wa kawaida. Anaendelea kuweza kuelezea uchamungu wake kana kwamba hilo linapaswa kumpatia pointi za kusikilizwa.

Mungu, unajua kwamba mimi ni bora kuliko watu hawa wote? Na kwa njia, unajua kwamba mimi huomba na mimi hufunga zaidi? Unajua hilo? Unajua kwamba mimi humpa zaka ya mapato yangu au chochote ninachopata? Lakini unaona, unamkuta mtoza ushuru huyu akilia rehema, akilia msamaha. Yesu alisema, ijulikane kwamba mtoza ushuru huyu alirudi nyumbani akiwa amehesabiwa haki. Alikuwa na majuto.

Alikuwa ametubu. Lakini zaidi ya yote, roho aliyoionyesha imeelezwa katika mistari miwili ya mwisho ya mfano huo. Alinyenyekezwa, ambayo Yesu anasema, yeyote anayejikweza kama Mfarisayo angenyenyekezwa, na wote wangeshushwa.

Lakini yeye ajinyenyekezaye atakwezwa. Kwa maneno ya Luka Timothy Johnson, kwa Luka, maombi ni imani katika matendo. Maombi si zoezi la hiari katika uchaji Mungu.

Hufanywa ili kuonyesha uhusiano wa mtu na Mungu. Ni uhusiano na Mungu. Kwa hivyo, jinsi mtu anavyoomba hufunua uhusiano huo.

Mkao ambao mtu hufuata katika sala huarifu uhusiano huo. Kwa hivyo, naomba niulize, mkao wako ukoje katika msimamo wako mbele za Mungu? Nimewaona Wakristo wengi sana, wanaomba ili kuwavutia watu wengine walio karibu nao. Pia nimewaona wale ambao ni wabunifu wa maombi mtandaoni ili kuonyesha jinsi walivyo na ujuzi wa ushairi.

Lakini hiyo siyo hoja hapa hata kidogo. Anagusia tu msimamo wa uvumilivu kama mjane na unyenyekevu kama mtoza ushuru. Kisha anaendelea kuonyesha nafasi ya watoto katika ufalme wa Mungu.

Baada ya mifano hii miwili ya maombi, Luka anaandika, sasa walikuwa wakimletea hata watoto wachanga ili awaguse. Na wanafunzi walipoona, wakawakemea. Lakini Yesu akawaita, akisema, Waacheni watoto waje kwangu.

Kwa maana msiwazuie. Kwa maana Ufalme wa Mungu ni wa watu kama hao. Amin, nawaambia, Yeyote asiyeupokea Ufalme wa Mungu kama mtoto hatauingia.

Acha nifanye uchunguzi wa haraka ili kujaribu kuhitimisha hotuba hii kuhusu hili. Kwanza ni kile ninachokiita uchunguzi wa Yesu na watoto, ambacho ni masuala ya usuli wa kijamii na kitamaduni. Unapaswa kujua maandishi ya kitamaduni.

Mtu huyo anapaswa kudhani anaposoma mfano huu. Kwamba watoto au watoto wachanga walikuwa katika mazingira magumu sana katika jamii ambapo watoto wangeweza kufa kwa urahisi. Katika jamii hii, unafikiria kuhusu kundi lililo katika mazingira magumu sana.

Na watoto mara nyingi huonekana kwa sababu wanaweza kufa wakati wowote. Kama wasio na thamani kubwa. Watoto hawangeweza kusaidia familia zenye mashamba.

Watoto hawangeweza kushiriki katika matukio mengine ambayo yangukuwa na maana ya kuchangia hali ya kiuchumi ya familia. Kwa hivyo, thamani ya watoto ilikuwa ndogo sana. Na hiyo pia inaonyesha mtazamo kuelekea watoto.

Zaidi ya hayo, mtu anapaswa kuelewa mila hiyo. Ilikuwa ni mila kwa sababu watoto wangeweza kufa kutokana na magonjwa ya kila aina ambayo yangetokea. Ilikuwa ni desturi kwa wazazi wakati mwingine kuwapeleka watoto wao kwa wazee na marabi.

Kuwabariki, kuwawekea mikono. Na ni kama, hebu tupate baraka za Yahweh kwa watoto hawa. Ili waweze kuishi na kukua na kufanikiwa.

Hilo si wazo baya. Hata leo, namwona Papa Francis akiwagusa watoto wa kila aina. Watu huenda na kumletea watoto ili awaguse.

Lakini angalia kinachoendelea hapa. Katika utamaduni ambapo ukarimu una sifa ya kutendeanana, wale unaowapokea kwa kawaida ni wale walio sawa. Kwako.

Pia wakati mwingine huwa na hadhi ya juu, si watoto wasio na umuhimu. Labda watu walikuwa wakimletea Yesu watoto ili awaguse. Ikiwa mtu aliwaona watoto kama wasiostahili na wasiohitajika,

Na hivyo wakawafukuza mbali na Yesu. Loo, lakini walikuwa wamekosea sana. Katika mfumo wa Lukan, injili ni kwa ajili ya waliotengwa, waliotengwa, wasio na umuhimu, na pia kwa ajili ya matajiri, wenye nguvu, na watu wa cheo cha juu katika jamii.

Katika Luka, injili ni kwa wote. Watoto hawajaachwa nje. Na hilo linanipeleka kwenye mambo muhimu ambayo nataka kusisitiza hapa.

Kufunga kipindi hiki. Wanafunzi waliwakemea watoto, labda walidhani hawakustahili. Lakini unaona, katika ufalme wa Mungu, mtu anapaswa kuwa mwangalifu kwa kutumia hukumu yetu zaidi ya kile ambacho Mungu angependa kukiona katika ufalme wake.

Watoto wameumbwa kwa mfano na sura ya Mungu na wana thamani kubwa kwa Mungu mwenyewe. Yesu anawaita wamlete watoto kwake. Watoto hawa ambao hawastahili, kama Msamaria mwema, kama mjane, watakuwa vielelezo kwa wale wanaofikiri wanastahili katika jinsi wanavyopokea ufalme wa Mungu.

Anasema ufalme wa Mungu ni wa watoto wachanga kama hawa. Labda nifafanue kwamba ingawa injili zingine za muhtasari zinazungumzia kuhusu watoto kuletwa kwa Yesu, katika Luka, wao ni sisi, wao ni watoto wachanga wanaoletwa kwa Yesu. Kuna wale ambao wamependekeza kwamba hotuba hii ya Luka na zingine zisomwe ili kuonyesha kwamba labda kuna uungwaji mkono wa ubatizo wa watoto wachanga katika maandishi haya.

Tafadhali naweza kupendekeza tujiepushe na tafsiri kama hiyo kwa sababu hiyo haielezewi katika maandishi haya mahususi? Hoja ya Luka ni hii: Yesu na huduma ya ufalme wa Mungu inawafikia watoto wachanga na watoto ambao hata wanafunzi wake wenyewe waliwaona hawafai. Unajua nilianza hotuba hii kwa kuwakumbusha kuhusu kifungu na mafundisho ya kuja kwa Mwana wa Adamu, baada ya hapo Yesu anaendelea kugusa mifano miwili ya maombi, ambayo mwishoni, anauliza, je, Mwana wa Adamu atapata imani atakapokuja?

Katika mifano hiyo miwili ya maombi, anawatia moyo wanafunzi kuelewa uvumilivu katika maombi na kuona kwamba Mungu yuko tayari kujibu mate ya maombi. Katika mfano mwingine anawakumbusha wanafunzi wake kuhusu mtazamo wa unyenyekevu ambao mtu anapaswa kuuleta kwenye maombi. Na kisha sehemu ya mwisho au kifungu tunachokiangalia katika hotuba hii maalum kinawahusisha wanafunzi wanaojaribu kuwanyima watoto au watoto wachanga kuletwa kwa Yesu kwa ajili yetu, labda ili wabarikiwe naye.

Tazama watu watatu muhimu waliojitokeza katika hotuba hii kama mifano. Mmoja ni mjane, mtu aliyetengwa; mwingine ni mtoza ushuru, mwenye dhambi kwa viwango vya kijamii, na mwingine ni mtoto, kiumbe asiye na thamani asiyestahili kulingana na viwango vya kijamii. Habari njema ni hii: hawakuwa watu waliotengwa, hawakuwa watu wasio na maana, hawakuwa watu waliokataliwa kijamii, na walikuwa washiriki wanaostahili katika ufalme wa Mungu.

Je, unaweza kutazama huku na huku na kuwaona watu unaofikiri hawastahili kuwa sehemu ya watu wa Mungu? Je, unaweza kutazama au kuwaza watu ambao umewakataa kimakusudi kuwa wafuasi wanaostahili wa Yesu Kristo wanaostahili yote ambayo Mungu amewawekea na wanaoweza kutumiwa na Mungu kugusa ulimwengu unaoumia? Je, nikuhimize kuona kupitia macho ya Yesu tunapomtafuta kwa uvumilivu, maombi, na unyenyekevu ili aweze kufungua macho yetu kuwaona watu wanaotuzunguka? Anaweza kusafisha mawazo yetu na akili zetu ili tuweze kuona anachokiona kwa watu tunaowaona hawastahili, na aweze kutupa moyo wa kupenda, kukumbatia, na kuwafikia wale tunaofikiri hawastahili. Ninaomba kwamba Mungu atupe neema kwamba mimi na wewe tutasimama na kuchukua jukumu Yesu alipoendelea kufundisha kuhusu ufalme wa Mungu akiwa njiani kuelekea Yerusalemu, akiwapa changamoto wanafunzi wake na Mafarisayo wakati huo na kutupatia changamoto leo.

Tunaweza kuinuka ili kuonyesha ulimwengu kwamba Yesu tunayemfuata alikuja kuleta maana kwa wote. Baada ya yote, kwa maneno ya Yohana, Mungu aliupenda ulimwengu sana hata akamtoa mwanawe pekee ili kila mjane, mtoza ushuru, mtoto, amwaminiye asipotee bali awe na uzima wa milele. Mungu akubariki na akupe neema katika jina la Yesu Kristo. Amina.

Huyu ni Dkt. Daniel K. Darko na mafundisho yake kuhusu Injili ya Luka. Hiki ni kipindi nambari 27, Mifano kuhusu Maombi, Luka sura ya 17, mstari wa 20 hadi sura ya 18, mstari wa 17.